

## DE KRISTALLEN BOL UIT ELST (U)

*Lot Delfin-van Mourik Broekman*

Hoewel we bekend zijn met het feit dat de Frankische volkeren de stuw-wallen langs de Rijn bewoonden, hebben we nog niet veel achtergrond-informatie over hen verkregen. Meerdere eeuwen woonden ze hier in onze omgeving: Merovingers, soms ook Carolingers, bij Wageningen, Rhenen, Elst, over Amerongen/Leersum naar Wijk bij Duurstede.

Er vonden twee opgravingen plaats van grafvelden door de ROB: de eerste in 1951 op de Donderberg bij Rhenen waar 1100 graven aan het licht kwamen; de tweede te Elst (U) in 1983 in "Het Woud" met 250 graven, waarbij men aannam dat het grafveld zich onbereikbaar voortzette onder de straatweg Utrecht - Arnhem en de percelen ten noorden hiervan.

Uit de graven te Elst bleek al snel het verschil in de samenstelling der bevolking. Naast crematie-restanten die zonder meer in de grond gelegd waren, kwamen potten voor, gevuld met crematies. Voorts vond men uitgestrekte skeletten in houten kisten, veelal zo goed als vergaan; andere slechts in een grondspoor te herkennen. Tevens waren er bijzettingen van zeer belangrijke personen. Hun doodkisten bevonden zich in houten grafkelders, neergelaten tegen de wand. Tijdens hun tocht naar het hiernamaals waren de doden voorzien van hun maaltijd: een kruik met drank en op een bronzen bord een kluit. In deze graven lagen de leiders of Merovingische koningen met al hun machtsementen. Naast de kist bevonden zich de umbo's; van de ronde, houten schilden restten slechts de metalen knoppen. Daarnaast lagen hun wapens: de lans en de dolk (de sax). De bronzen sieraden en gespen zijn bekend.

Doch waar het me nu om gaat, is de vondst van een rond, kristallen bolletje van ongeveer drie en een halve centimeter in doorsnee met vage sporen van zilver erop<sup>1</sup>.

Deze kristallen bollen schijnen meermaals in Merovingische koningsgraven gevonden te zijn.

Een pendant van de bol uit Elst ligt in het Musée du Louvre te Parijs en is afkomstig uit Doornik (België) uit het graf van de Frankische koning

---

<sup>1</sup> Een kleine afwijking in deze opgave is mogelijk daar nog niet alle opgravings-resultaten vrijgegeven zijn.

Childerik (448 - 496), de vader van Clovis I. Daar vond men in 1653, naast de kroonjuwelen, voorwerpen die aan magie en tovenarij deden denken, o.a. ook deze kristallen bol.

Wat moeten wij ons voorstellen bij een Frankische vorst?

Dries Langeveld wijst er in zijn artikel in *Bres* op<sup>2</sup> dat de Frankische vorst niet zoals onze vorsten "bij de gratie Gods" werd aangesteld, nee ... hij zélf was een god, de levende belichaming van Gods genade. Deze koningen waren priesters, helderzienden, ingewijden in de geheime leer die genazen en communiceerden met de natuur. Zij stonden in nauw contact met het hiernamaals; de scheidingswand tussen hier en ginds was zeer dun.

In bijna alle eeuwen en culturen zijn er mensen geweest die in kristallen bollen of waterdruppels geestelijke waarnemingen hebben gedaan. Een karikatuur hiervan staat bekend als de heks met de glazen bol<sup>3</sup>.

De priesters uit Tibet waarover Alexandra David - Neel bericht, zouden in verband met de strenge eisen die aan hun meditatie werden gesteld, een klein gaatje in hun schedel hebben gehad. Kleine gaatjes in de schedels van Merovingische vorsten komen in Europa voor.

Of een dergelijk merkteken aan de schedels van de vorsten uit Elst te ontdekken valt, is de vraag. De botconservering op zandgrond is slecht.

De Frankische bol is zeer klein wat misschien met hun productietechniek te maken heeft. Ook hun munten zijn klein... en hun paardjes. Misschien ook heeft de kristallen bol een wichelroede-functie vervuld bij het zoeken naar water, een levensbehoefte; de kristal is het symbool voor water.

Met dit alternatieve verhaal hoop ik onderzoekers op een spoor te brengen.

---

<sup>2</sup> *Bres*, nr 157, biz 16

<sup>3</sup> *The crystal ball*, by Sibyl Ferguson